

HORTÍCOLES. DESEMBRE DE 2025

HORTÍCOLES

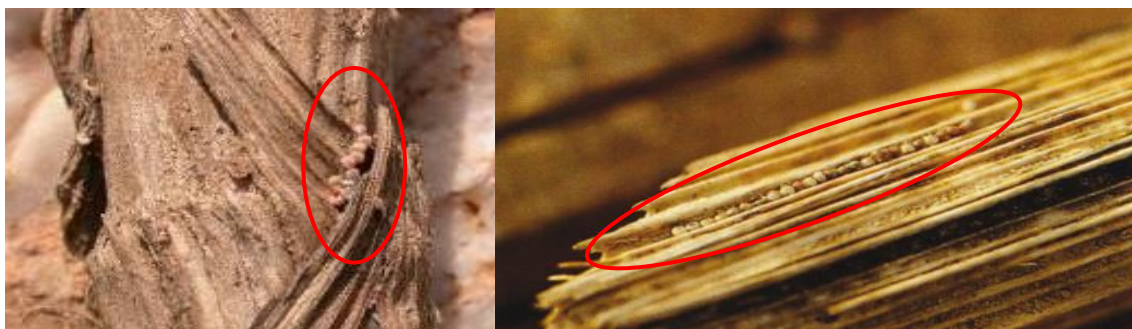
CARXOFA

Barrinador o riquer (*Gortyna xanthenes*)

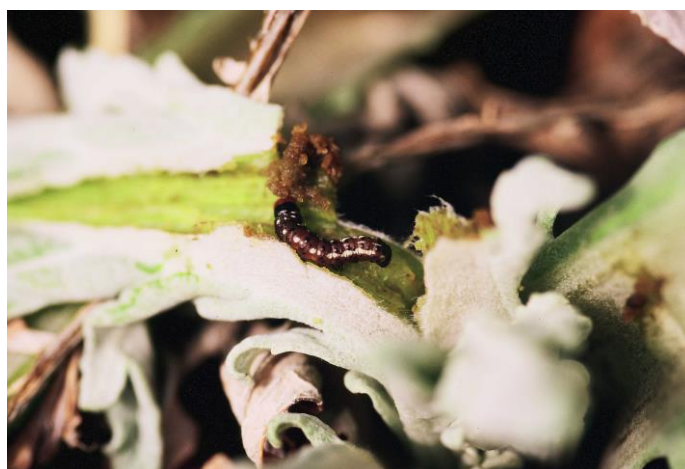
Un cop ha finalitzat el vol d'aquest lepidòpter, s'inicien les eclosions dels ous del barrinador, que duraran fins al mes de març. Les larves d'aquest lepidòpter, després de mossegar les fulles, hi penetren a través de la nervació i fan galeries en tiges i capítols. És important fer el seguiment de l'evolució dels ous per trobar el moment adient per al tractament. El moment òptim per a l'aplicació dels tractaments és just quan fa eclosió l'ou abans que la larva penetri a l'interior de la planta.

Per al seguiment de les eclosions dels ous de *G. xanthenes*, es disposaran bases engomades amb ous de riquer que s'hauran recol·lectat prèviament a la parcel·la i que es mantindran en el camp per veure'n l'evolució. Això ens en permetrà saber el moment exacte de l'eclosió i, per tant, el moment en què les larves són més susceptibles als tractaments fitosanitaris.

Tractaments fitosanitaris: emprar formulats amb baix impacte sobre la fauna auxiliar.
[Consulteu el Registre de Productes Fitosanitaris Autoritzats.](#)

Posta de riquer *Gortyna xanthenes*

Larva de riquer *Gortyna xanthenes*

CEBA, CALÇOT I PORRO

Puntes cremades (*Stemphyllium vesicarium*)

Aquesta malaltia s'observa quan les puntes de les fulles s'esgrogueeixen i s'enfosqueixen, a la vegada que avança l'afectació cap a la base de les fulles. S'accentua amb humitats elevades. La transmissió de la malaltia pot ser a través de la llavor o del sòl.

Mesures culturals: aquesta malaltia es desenvolupa sobretot en condicions ambientals d'altres humitats. Regs poc abundants i marcs de plantació espaiats ajudaran la ventilació del cultiu i a reduir-ne l'afectació. La rotació de cultius també és de cabdal importància, ja que la malaltia pot romandre en el sòl llargs períodes de temps, fins a vuit anys.

Puntes cremades o *Stemphyllium*

Viró del porro (*Acrolepiopsis assectella*)

Aquest lepidòpter, que afecta el porro, forma galeries fines i curtes produïdes per les erugues joves. Quan la densitat de població és elevada, l'atac de les larves en les fulles més internes pot arribar a malmetre les plantes de manera irreversible.

Mesures culturals: l'eliminació manual de les plantes més afectades i el treball del sòl després d'un cultiu afectat és eficaç per al control preventiu i curatiu de la plaga.

Tractaments fitosanitaris: emprar formulats amb baix impacte sobre la fauna auxiliar. [Consulteu el Registre de Productes Fitosanitaris Autoritzats.](#)

Mètodes biològics: per al seguiment dels vols de la plaga, es poden col·locar trapes de tipus delta amb feromones sexuals per a la captura de mascles. Fent una revisió periòdica (setmanalment o cada deu dies) de les captures, coneixerem el vol dels adults i podrem saber si cal aplicar-hi un tractament, o no, i quin és el moment més adequat.

Atac de les larves en les fulles

Rovell (*Puccinia allii*)

El rovell és una malaltia fúngica que necessita condicions d'humitat relativa elevades, encara que l'aigua lliure li és desfavorable. Es desenvolupa bé a unes temperatures entre 10 i 15 °C.

Els primers símptomes són petites taques blanquinoses arrodonides o allargades que s'observen a les fulles; més endavant, evolucionen a pústules de color vermell-marró i, finalment, les assequen i poden provocar la defoliació de la planta.

Els cultius més afectats són el porro, l'all i la ceba.

Mesures culturals: procurar afavorir el drenatge del sòl i la ventilació del cultiu. Rotacions de cultius espaiant el temps fins a la pròxima plantació. Evitar el maneig del cultiu mentre la planta està humida.

Tractaments fitosanitaris: tractaments amb sofre mullable o altres productes amb propietats assecants.

Plantació afectada i detall de rovell *Puccinia allii*

ENCIAM I ESCAROLA, COLS I COLIFLOR

Erugues (*Pieris brassicae*, *Pieris rapae*, *Plusia chalcytes*, *Plutella xylostella*, *Helicoverpa armigera*...)

Els estralls que poden ocasionar les erugues, sobretot quan les plàntules són petites, són molt greus, amb risc que puguin arribar a cegar la planta.

La col·locació de trampes amb feromones sexuals és una eina molt útil per conèixer les dinàmiques de les poblacions dels lepidòpters a la nostra parcel·la any rere any, i d'aquesta manera saber si cal tractar o no, i quin és el millor moment.

Les erugues del gènere *Pieris* acostumen a produir danys en cols. Normalment, és gregària i pot arribar a formar grups de fins a 50 individus. Tenen preferència per localitzar-se a les vores del cultiu, tot i que de vegades s'hi poden trobar enmig.

Mesures culturals: per a aquelles que viuen de manera gregària, és interessant retirar la planta afectada de manera mecànica per eliminar-ne el focus d'infestació.

Tractaments fitosanitaris: podeu consultar les matèries actives registrades per al control de lepidòpters en crucíferes i enciam i escarola a través del web del [MAPA](#).

No obstant això, els tractaments a base de *Bacillus thuringiensis* de manera constant, sobretot abans que cabdellin les plantes, presenten resultats satisfactoris sense eliminar la fauna útil existent a les parcel·les. Recordeu que l'addició d'un mullant facilita l'adherència del producte a la fulla.

Mètodes biològics: la conservació d'enemics naturals ens ajudarà a lluitar contra aquestes plagues.

Erugues de *Pieris brassicae*

Erugues i adult de *Plutella xylostella*

Eruga i adult d'*Helicoverpa armigera*

Bacteris (*Pseudomonas* sp.)

Les lesions que provoca aquesta malaltia es manifesten a les fulles en forma de cercles que s'enfosqueixen i es necrosen en el centre. Apareixen en èpoques d'altres humitats i poden arribar a deformar les fulles. Aquelles que estan molt afectades s'esgrogueeixen i es desprenen. Aquesta malaltia es pot transmetre per llavor i pot romandre també en les restes de cultius.

Mesures culturals: cal evitar l'excés d'adob nitrogenat i de regs. Utilitzar un marc de plantació més ampli també ajuda a una millor ventilació, i, en conseqüència, a una disminució de la humitat. Els bacteris sovint comencen el seu atac a través de les ferides de les plantes, per la qual cosa és important no passar entre les plantes, sobretot quan estan mullades, per evitar-hi lesions i, conseqüentment, infeccions posteriors.

Tractaments fitosanitaris: els compostos cúprics autoritzats han donat bons resultats de control, sobretot en tractaments preventius, per tractar-se de productes bacteriostàtics.

Míldiu de l'enciam (*Bremia lactucae*)

Un increment important de la humitat ambiental és la condició bàsica per al desenvolupament del míldiu. Les condicions òptimes per a aquesta malaltia són entre 10 i 20 °C de temperatura i humitats relatives elevades, al voltant del 95%.

Mesures culturals: és important emprar alguna mesura cultural adreçada a minimitzar la condensació d'aigua sobre les fulles i controlar que hi hagi una bona ventilació. D'altra banda, l'ús de varietats tolerants pot ajudar a minimitzar els efectes de la malaltia, sobretot en aquelles parcel·les amb llargs historials d'infeccions de míldiu.

Míldiu de l'enciam

Podridura blanca (*Sclerotinia* sp.)

Aquesta malaltia es manifesta pel pansiment de les fulles inferiors i la seva progressió cap a la part superior de la planta. Es pot observar un miceli blanquinós a la base de l'enciam. Quan l'atac és al coll de la planta, aquesta planta es marceix bruscament. L'òptim desenvolupament del fong se situa a temperatures entre 18 i 20 °C, tot i que podem veure atacs greus a partir de 10 °C.

Mesures culturals: és important arrencar les primeres plantes afectades, amb arrel i terra (ja que la infecció inicial es produeix en la part inferior de la tija), endur-se els esclerots i eliminar-los del camp. Cal recordar que els esclerots són una font d'inòcul molt important i que poden sobreviure al sòl fins a cinc anys. Caldrà identificar les parcel·les afectades i planificar-ne la desinfecció als mesos més calorosos.

La solarització és una mesura cultural que dona molt bons resultats en parcel·les on l'aparició d'atacs greus de *Sclerotinia* sp. és habitual. La biofumigació i la biosolarització (tècnica que aplica conjuntament la solarització i la biofumigació) són mesures que equilibren els sòls i eviten que els fongs patògens prenguin importància davant la resta de microorganismes que també habiten als sòls.

Tractaments fitosanitaris: podeu consultar les matèries actives registrades per al control de *Sclerotinia* en enciam. [Consulteu el Registre de Productes Fitosanitaris Autoritzats](#).

Esclerots sobre fulla de col

Enciam sa i enciam marcit a causa de l'atac d'esclerotínia

Miceli blanc a la base de les fulles d'una col

TOMÀQUET

Virus de la cullera del tomàquet (*Tomato yellow leaf curl virus TYLCV*)

Aquest virus es manifesta amb un cargolament de les fulles que adopten forma de cullera amb esgrogueïments a les més joves i una aturada del creixement de la planta a partir del moment d'infecció. La transmissió es realitza de manera persistent i irreversible. Un cop la planta és infectada, el virus hi romandrà fins i tot si s'han eliminat els brots o rebrots que presenten els símptomes.

L'insecte vector del virus és la mosca blanca *Bemisia tabaci*. Cal tenir especial cura en l'arrencada de les plantacions i seguir les recomanacions tècniques per mantenir lliures de mosca les parcel·les per a l'any vinent.

Mesures culturals i tractaments fitosanitaris: en finalitzar el cultiu, cal netejar immediatament l'hivernacle o el camp de restes del conreu anterior i de males herbes, i aplicar-hi, conjuntament, un tractament amb un insecticida adulticida contra *Bemisia tabaci* (mosca blanca transmissora del virus) i un herbicida de contacte per assecar ràpidament la planta. També es pot fer una pila amb les plantes i cremar-les o tapar-les amb plàstics perquè fermentin ràpidament. És recomanable espaiar com a mínim un mes entre la darrera plantació i la nova plantació. El buit biològic és fonamental per trencar el cicle virus-vector quan l'espècie no té hoste present (la tomaquera). També s'evita la propagació en massa cap als camps veïns de les mosques blanques (en especial, si coincideix amb els estadis primerencs d'un altre cicle de cultiu en parcel·les veïnes). Aquestes mesures són importants, tant si s'han observat símptomes com si no, ja que la infecció pot tardar unes setmanes a manifestar-se.

Control biològic: *Bemisia tabaci* és un insecte que presenta fortes resistències als insecticides químics. En conseqüència, el control biològic és el mètode de control més eficaç. Es disposa de diferents depredadors i paràsits per al seu control. *Macrolophus pygmaeus* colonitza de manera espontània les parcel·les del territori. Podeu consultar les ADV de la vostra zona per al seu maneig correcte.

Síntomes del virus de la cullera (TYLCV) en tomàquet

Tuta del tomàquet (*Tuta absoluta*)

La *Tuta absoluta* continua fent danys en zones de la costa, on la temperatura li és més propícia i pot seguir el seu cicle biològic sense entrebancs.

Control biològic: durant aquest mes, les poblacions de mírids disminuiran a causa de les condicions ambientals. En aquesta època, *Nesidiocoris tenuis* presenta unes poblacions més elevades en comparació amb *Macrolophus pygmaeus*, tot i que el fred fa minvar les poblacions d'ambdues espècies de manera considerable.

Tractaments fitosanitaris: en el full informatiu de la tuta, podeu trobar les recomanacions d'ús dels fitosanitaris per evitar resistències. Recordeu que podeu consultar les matèries actives registrades al [web del MAPA](#).

Dany en fruit i fulla de *Tuta absoluta* en tomàquet

AIXECAMENT DE LES PLANTACIONS

En finalitzar el cultiu, cal tallar i retirar les plantes del camp, tapar-les amb un film plàstic transparent i deixar que fermentin durant uns dies o colgar-les el mateix dia de l'arrencada.

Amb nivells alts de plaga (més de la meitat de les plantes amb larves vives), cal tractar els cultius abans d'arrencar amb un adulticida, un larvicida i un mullant.

Per tenir en compte en la PRÒXIMA CAMPANYA:

Fer un treball del sòl per eliminar les pupes que romanen enterrades.

Eliminar les males herbes, com la tomaquera borda (*Solanum nigrum*), que també són susceptibles a la plaga.

Cal deixar l'hivernacle de tomàquet buit en el termini mínim d'un mes per evitar que la tuta continuï trobant refugis per a la seva supervivència.

D'altra banda, col·locar trampes de feromones de captura massiva esdevé un bon complement a altres tipus de mesures de control en hivernacles amb bons tancaments.

TOMÀQUET I PEBROT

Nota sobre el nou virus [*Tomato brown rugose fruit virus*](#) (Tobamovirus, ToBRFV)

Aquest virus va ser identificat per primera vegada a Jordània l'any 2015 en plantes de tomàquet, encara que aquests símptomes ja s'havien observat prèviament a Israel l'any 2014. Des de llavors, la seva dispersió ha anat en augment, i entre els anys 2018 i 2020 s'ha detectat a la Xina, a Mèxic i a Europa: l'any 2018, a Alemanya i Sicília; l'any 2019, a Itàlia, el Regne Unit, Holanda i Espanya, i l'any 2020, a França. Informació EPPO.

Els símptomes són molt similars als del virus del mosaic del cogombre dolç (PepMV). Els símptomes en tomàquet varien segons les varietats. En fulles, clorosi, mosaics i motejat amb estretament de les fulles, fulles filiformes. Taques necròtiques als peduncles, calze i pecíols. En fruit, deformacions i maduració irregular, taques grogues o marrons, amb aspecte rugós, cosa que els deprecia, no comercials. En pebrot, s'observen deformacions, coloració groguenca i mosaics a les fulles, i fruits deformats amb àrees grogues o marrons o ratlles verdes.

En els enllaços següents, podeu consultar la seva [distribució](#) i diverses [fotografies](#). Cal estar atents i comunicar al Servei de Sanitat Vegetal qualsevol símptoma sospitós.

CARBASSÓ

Virus de l'arissat del tomàquet de Nova Delhi, *Tomato leaf curl New Delhi* (ToLCNDV)

Aquest virus és transmès per la mosca blanca *Bemisia tabaci* de manera persistent com el virus de la cullera del tomàquet (TYLCV).

Des de la seva detecció a Almeria i Múrcia l'any 2013, el virus ha afectat principalment cultius de carbassó, encara que també s'ha detectat en cogombre, carbassa i meló.

A Catalunya, es va detectar per primera vegada el novembre de 2013 a Cambrils (Tarragona) en carbassó d'hivernacle. En les prospeccions dutes a terme fins ara, no se n'han detectat nous casos.

Cal vigilar les plantacions de cultius sensibles i comunicar qualsevol símptoma sospitós de la malaltia al Servei de Sanitat Vegetal.

Símptomes de ToLCNDN en carbassó

MADUIXA

Drosophila suzukii

En el darrer mes, les poblacions de *Drosophila suzukii* no ha augmentat considerablement, les condicions de sequera no afavoreixen el desenvolupament de la plaga tot i que les temperatures han estat molt favorables.

Mètodes de detecció: es recomana la col·locació de trapes per conèixer la densitat de les poblacions de la plaga existents en el cultiu.

Els atraients: hi ha diferents fórmules basades en vinagre de sidra i vi que són bons indicadors de la població sempre que es renovin sovint (7-10 dies), ja que la seva degradació és ràpida. També hi ha atraients comercials que són més persistents i romanen més constants al llarg del temps.

Mesures culturals: la humitat elevada és un factor que afavoreix *Drosophila suzukii*. Per tant, cal evitar altes densitats de plantes. La collita de la totalitat dels fruits madurs i l'eliminació correcta del rebuig són mesures per evitar la proliferació de la plaga.

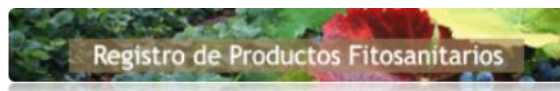

Adults, mascle (esquerra) i femella (dreta) de *Drosophila suzukii*

Danys de *D. suzukii* en maduixa

PRODUCTES FITOSANITARIS

Per comprovar si un producte fitosanitari està autoritzat per a un cultiu determinat, cal fer la consulta al web del [Registre de Productes Fitosanitaris del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació](https://www.mapa.gob.es/es/agricultura/temas/sanidad-vegetal/productos-fitosanitarios/registro-productos/).

A continuació es detallen aquells productes autoritzats de manera excepcional per un període concret de temps, segons l'article 53 del Reglament (CE) 1107/2009, fins a la data de la publicació d'aquest avís. També es pot consultar l'estat de les autoritzacions excepcionals de les matèries actives, a la següent pàgina web del MAPA en l'apartat "Otras autorizaciones de productos fitosanitarios":

<https://www.mapa.gob.es/es/agricultura/temas/sanidad-vegetal/productos-fitosanitarios/registro-productos/>

AUTORIZACIONS EXCEPCIONALS 2025								
Matèria activa	Utilitat	Cultiu	Dosi	Núm. Aplicacions màximes	Termini seguretat (dies)	Inici període d'utilització	Final període d'utilització	Observacions
Ciantraniliprol 10 % [OD] P/V	<i>Delia antiqua</i>	All i ceba	0,4 L /ha	2	14	08/10/2025	20/12/2025	BBCH:12-80 Interval d'aplicació: 7 dies
Ciantraniliprol 20 % [SC] P/V	<i>Delia radicum</i>	Hortícoles gènere Brassica	600 ml/ha (15 ml/1000 plàntules) (màxim)	1	NP	10/10/2025	20/12/2025	BBCH: 12:15 Polvorització del tac de la plàntula (prèvia a la plantació)

Podeu trobar informació més concreta a les diferents estacions d'avís:

<http://www.ruralcat.net/web/guest/avisos.fitosanitaris>

PER A MÉS INFORMACIÓ: <http://agricultura.gencat.cat/sanitatvegetal>

Servei de Sanitat Vegetal		
Laboratori de Sanitat Vegetal	973 305 477	
Serveis Centrals	933 046 700	sanitatvegetal.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a l'Alt Pirineu i Aran	973 355 275	st_altpirineu.aran.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a Barcelona	934 092 090	agricultura.stbcn.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a la Catalunya Central	938 828 790	agricultura.stcen.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a Girona	972 454 310	agricultura.stgir.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a Lleida	973 236 412	agricultura.stlle.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials al Penedès	938 170 534	st_penedes.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a Tarragona	977 250 421	agricultura.sttgn.agricultura@gencat.cat
Serveis Territorials a les Terres de l'Ebre	977 500 174	agricultura.stebr.agricultura@gencat.cat
Servei de Gestió Forestal	935 674 200	sanitatforestal.agricultura@gencat.cat